

5.9.2025

Viite: Talousvaliokunta 9.9.2025 / HE 64/2025 vp / Lausuntopyyntö

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriön lausunto

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta esittää lausuntonsa valtion erityisrahoitustoiminnasta ja Finnvera Oyj:tä koskevaa lainsäädäntöä koskevasta hallituksen esityksestä. Ympäristöministeriö on ollut laajan työryhmän kokoonpanossa hallituksen esityksen valmistelun aikana ja antoi lausuntonsa työ- ja elinkeinoministeriölle lausuntomenettelyssä syksyllä 2024.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on valtion erityisrahoitusyhtiötä Finnvera Oyj:tä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus. Yhtiön toimintaa säädellään nykytilanteessa useassa erillisessä laissa. Hallituksen esityksen mukaisessa lakiehdotuksessa nykysääntelyä yhdistelemällä laadittaisiin Finnveran toimintaa koskeva puitelaki, jonka tarkoituksena on lisätä joustavuutta ja mahdollistaa tarkoituksenmukainen reagointi toimintaympäristön muutoksissa. Omistajaohjauksen merkitys kasvaisi Finnveraa koskevan lainsäädännön ollessa puitelakimaista.

Laissa säädettäisiin mm. yhtiön tarkoituksesta, hallinnosta, tehtävistä, rahoitustoiminnan ehdoista ja päätöksenteosta, taloudellisista toimintaperiaatteista, valtion vastuusta sekä yhtiön valvonnasta. Laki saatettaisiin voimaan vuoden 2026 alusta.

Ympäristöministeriö esittää seuraavat huomiot hallituksen esityksestä:

Lakiesitys tekee Finnveran toiminnasta lähtökohtaisesti toimialaneutraalia, kun nyt voimassa olevassa toimintalaissa on suljettu yhtiön rahoituspalvelujen ulkopuolelle rakennusliiketoiminnan osalta perustajaurakointi sekä metsätalous ja maatalouden alalta peltoviljely ja karjatalous. Ympäristöministeriö pitää perustajaurakoinnin toimialarajausten poistamista tärkeänä kehityksenä, sillä rakennusyrityksillä on vapaarahoitteisessa asuntorakentamisessa ollut ajoittain vaikeuksia rahoituksen saannissa rahoitusmarkkinoilta, ja tiukkeneva rahoitusmarkkinalainsäädäntö on herättänyt huolta toimialalla.

Lakiesityksen 7 §:n kolmannen momentin mukaan ”Yhtiö ja SVL voivat perustelluista syistä rajata rahoitettavia toimialoja tai toimintoja liiketoiminnallisin tai riskienhallinnallisin perustein. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimialojen rajaamiseen liittyvistä rahoituksen myöntämisen edellytyksistä.” Lisäksi lakiesityksen perusteluissa tuodaan esille, että tällainen valtioneuvoston asetuksella tapahtuva toimialarajoitus voisi olla tarpeellista esimerkiksi sovitettaessa yhteen eri ministeriöiden hallinnonalojen työnjakoa.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä lausuntokierroksen jälkeen lain perusteluihin tuotua lisäystä, jonka mukaan perustellusta syystä tehtävät toimialarajoitukset perustuvat huolelliseen ja läpinäkyvään analyysiin, ja mahdolliset rajaukset olisivat analyysin perusteella tarkasti rajattuja. Kokonaisten toimialojen rajaaminen pois Finnveran rahoituksesta edellyttäisi ympäristöministeriön näkemyksen mukaan erityisen hyviä perusteita, sillä yritystoimintaan liittyy olennaisena osana riski. Rahoitusratkaisut olisi lähtökohtaisesti perusteltua tehdä yhtiö-

ja hankekohtaisten analyysien pohjalta. Siinä tapauksessa, että perustajaurakoinnin rahoitus arvioidaan huolellisen analyysin pohjalta Finnveran toiminnassa yleisesti liian riskipitoisena rahoituskohteena, niin rahoitusta olisi kuitenkin voitava suunnata rakennusyritysten muuhun toimintaan ja yleisiin rahoitustarpeisiin ilman, että perustajaurakoinnin toteutus yhtiössä estää tätä. Rakentamisessa toimivat yritykset toteuttavat yksittäisessäkin yrityksessä hyvin erilaisin ratkaisuin rakentamishankkeita, ja perustajaurakointi on vain yksi toimintatapa. Rakennusala tuotti 8 % Suomen BKT:sta ja sen osuus oli 60 % investoinneista vuonna 2020 (Lähde VTT: Rakentamisen yhteiskunnalliset vaikutukset, 2021), joten toimialan rahoituksen saatavuus ja toimivuus ovat tärkeitä koko kansantalouden näkökulmasta. Ympäristöministeriö osallistuu tarvittaessa mielellään rakennusliiketoiminnan analyysien valmisteluun päätöksenteon tueksi.

Hallituksen esityksessä todetaan, että lakiehdotuksen ympäristövaikutukset riippuvat siitä, kuinka valtion kestävän rahoituksen investoinnit järjestetään yhtiössä. Ympäristöministeriö tuo esiin, että rahoitustoiminnan ympäristövaikutusten tarkastelu tulisi ulottaa horisontaalisesti koko toimintaan eikä rajautua kestävän rahoituksen mukaiseen rahoitustoiminnan osa-alueeseen. Ympäristöministeriö yhtyy hallituksen esityksessä todettuun, että julkinen rahoitus on merkittävässä roolissa ohjaamassa yrityksiä kestävään liiketoimintaan. Siten ilmasto- ja ympäristötekijöiden integroiminen osaksi normaalia koko portfolion rahoitus- ja luottoriskianalyysejä edistäisi yhtiön ympäristövaikutusten hallintaa ja vähentäisi haitallisia ympäristövaikutuksia.

Yhtiön toiminnan tarkoituksena on ehdotuksen mukaan edistää muiden seikkojen ohella Suomen kestävää kasvua. Ympäristöministeriö kannattaa kestävän kasvun tuomista lain tasolle yhtiön toiminnan tarkoitukseen, koska jokaisen julkisen rahoittajan tulisi toiminnallaan edistää horisontaalisia ilmasto-, luonto- ja ympäristötavoitteita ja siten kokonaisvaltaisesti vihreää siirtymää ja yhteiskunnan kannalta kestävää kasvua. Tuoreessa Tesi-laissa todetaan yhtiön toiminnan tarkoituksena vauhdittaa uusiin teknologioihin ja vähemmän ympäristöä kuormittavaan ja kestävään elinkeinotoimintaan siirtymiseen liittyviä investointeja. Vastaavasti Finnveraa koskevassa laissa voitaisiin antaa kestävyys siirtymän vauhdittaminen osaltaan yhtiön tehtäväksi.

Kestävää kasvua edistäessään valtion erityisrahoitusyhtiön tulee tukea pitkäjänteisesti yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. EU:n uudet kilpailu- ja teollisuuspoliittiset linjaukset kytkeytyvät tiiviisti ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteisiin ja niitä edistäviin puhtaan energian ja teknologian ratkaisuihin. Draghin raportissaan peräänkuuluttama EU:n mittava investointiohjelma näkyy uuden EU:n komission painotuksissa. Tuottavuuden kasvattaminen, riskinoton lisääminen ja edelläkävijyys teknologian kehityksessä ja ilmastomuutoksen hillinnässä tulevat Draghin mukaan olla investointiohjelman ytimessä.

Sekä EU:ssa että kansainvälisesti laajemmin valtiot tukevat vahvasti teollisuudenalojaan puhtaan siirtymän investoinneissa. Alkuvuonna 2024 toteutettu arviointi Finnverasta esitti suosituksena aktiivisempaa roolia pk-yritysten rahoituksessa esiintyvien puutteiden korjaamisessa, kohdennetun riskinoton lisäämistä pk-rahoituksessa ja vahvempaa roolia puhtaan siirtymän rahoituksessa. Näin ollen ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että julkinen rahoitus ohjaa uudistuvaan ja ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestävän talouden suuntaan. Julkisella rahoituksella ei saisi säilyttää vanhoja hiipuvia toimintoja, joihin yksityistenkin rahoittajien näkökulmasta liittyy liikaa riskejä. Lisäksi ympäristöministeriö kannustaa Finnveraa yhteistyössä Suomen Teollisuussijoitus Oyj:n kanssa tunnistamaan ilmastomuutoksen torjuntaan liittyvät markkinapuutteet, joihin lakkautetun Ilmastorahaston kautta kohdistettiin rahoitusta, ja kehittämään niitä palvelevaa rahoitustarjontansa.

Julkiseen vienninrahoitukseen liittyy aina suomalainen intressi ja vaikuttavuus. Hallituksen esityksessä todetaan suomalaista intressiä arvioitaessa huomioitavan myös hankkeen vaikutukset ympäristöön.

Ympäristöministeriö katsoo näkökulman olevan tärkeä huomioitava kaikissa rahoitettavissa hankkeissa. Hankkeilla, joilla edistetään luonnonvarojen käytön vähentämistä tai kestäväää käyttöä, mahdollistetaan suomalaisen intressin toteutumisen myös pitkällä aikajänteellä, sillä kaikki yritystoiminta on vähintään välillisesti riippuvaista hyvinvoivasta luonnosta, sen tuottamista ekosysteemipalveluista (kuten maaperän kasvukunto, hiilensidonta) ja luonnonvaroista. Finnveralla merkittävänä kotimaisten kasvavien yritysten ja vientiyritysten rahoittajana on erityinen vastuu ilmasto-, luonto- ja ympäristöjalanjäljen vähentämisestä.

Lopuksi ympäristöministeriö toteaa, että Finnveran toimintaan liittyviä riskejä ja takausvastuita on tarkasteltava aikaansaatuja yhteiskunnallisia vaikutuksia vasten. Valtion pitkän aikavälin riskien näkökulmasta on välttämätöntä sisällyttää kestävä kasvun kokonaisvaltainen tarkastelu yhtiön omistajaohjaukseen ja yhtiön rahoitustoimintaan. Ympäristöministeriö kannustaa systemaattiseen työhön ilmasto- ja ympäristövaikutusten tunnistamiseksi, niihin liittyvien vaikutustavoitteiden asettamiseksi ja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi rahoitustoiminnassa. Valtion erityisrahoitusyhtiö toimii yhteistyössä yksityisten rahoittajien kanssa paikatessaan markkinapuutteita ja silloittaa yritysten polkua rahoituskelpoisiksi. Sen vuoksi on olennaista toimia yhteneväisillä kestävyyskriteereillä markkinatoimijoiden kanssa ja toisaalta tukea pk-yrityksiä soveltamaan kestävyystekijöiden tunnistamista ja raportointia rahoittajille. Ympäristöministeriö katsoo sen vuoksi, että Finnveralla on tärkeä rooli vakiinnuttamassa kestävä rahoituksen käytäntöjä, kuten esimerkiksi taksonomia ja DNSH-periaate, yritysrahoitukseen. Kestävyysseikkojen integroiminen yhtiön rahoituspäätöksiin toimisi osaltaan julkisen rahoituksen riskinhallinnan työkaluna. Toisekseen se vahvistaisi valtion omistajapolitiittisten linjausten toimeenpanoa Finnverassa, kun periaatepäätöksen mukaan yhtiöiltä edellytetään vastuullisen liiketoiminnan edelläkävijyyttä.

Lisätietoja:

Eeva Alho
Johtava asiantuntija
Ympäristöministeriö
puh. 0295250011

Timo Tähtinen
Rakennusneuvos
Ympäristöministeriö
puh. 0295250306